

Warszawa, 3 października 2022 r.

ODPOWIEDŹ

prof. dra hab. Wojciecha Malajkata, Rektora Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie na oświadczenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego zamieszczone na stronie internetowej MKiDN w dniu 30 września 2022 pt. *Jak rektor Akademii Teatralnej wprowadza w błąd opinię publiczną – informacja MKiDN o finansowaniu uczelni.*

Szanowni Państwo.

Pozwolą Państwo, że dla potrzeb niniejszego oświadczenia posłużę się narzędziem, którego używamy w kształceniu studentów naszej uczelni i który jest niezbędny w naszej pracy, a mianowicie: **analiza tekstu**.

Analiza tekstu jest niezbędna do osiągnięcia kluczowej umiejętności, którą jest **czytanie tekstu ze zrozumieniem**. Będzie to analiza długa i momentami zbyt szczegółowa, ale konieczna.

Dla właściwego podejścia do analizy tekstu konieczne jest określenie warunków wstępnych – w tym wypadku najistotniejszym warunkiem wstępnym jest horyzont czasowy, w jakim umieszczamy dane zdarzenie. W swoich wywiadach za każdym razem podkreślam, że mówię o okresie **ostatnich trzech lat, po roku 2019**. W ostatnim akapicie Oświadczenia Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zakreśla cezurę **ostatnich 5 lat**, a to zmienia perspektywę i zafalszowuje obraz. O tym także będzie poniżej.

I.

Pkt. 2 oświadczenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego brzmi:

Nieprawdziwe są informacje o rzekomym braku lub uszczupleniu dotacji ministerialnych dla warszawskiej Akademii Teatralnej.

Po pierwsze, sprecyzujmy słownik: uczelnie nie otrzymują od MKiDN dotacji, tylko subwencję.

A zatem porównajmy liczby, aby odnieść się do perspektywy zakreślonej przez MKiDN w oświadczeniu, przedstawiamy dane za ostatnie 5 lat:

Rok	Subwencja na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego	Zwiększenie z algorytmu oraz obligatoryjne podwyżki	Dodatkowa subwencja z rezerwy 2%	Subwencja na działalność kulturalną	Razem środki:
2017	18 138 800	0,00	1 220 000	502 000	19 860 800
2018	18 391 000	0,00	1 680 000	494 000	20 565 000
2019	19 118 900*	1 506 000**	2 070 000	452 000	23 146 900
2020	20 498 000	255 900***	0,00	477 000	21 230 900
2021	20 523 000	1 573 600****	0,00	582 000	22 768 600
2022	20 888 000*****	0,00	0,00	472 000	21 360 000

* Zawiera kwotę subwencji z algorytmu 18 197 900 oraz kwotę 921 000 przeniesioną od Ministra Nauki (dotychczasowa 'dotacja statutowa').

** Zawiera 1 266 000 środków z przeznaczeniem na podwyżki dla wszystkich pracowników. Od 1 stycznia 2019 zrealizowano podwyżkę płacy minimalnej dla nauczycieli **na którą nie otrzymaliśmy środków** (podobnie jak pozostałe uczelnie w resorcie) oraz 240 000 dodatkowa subwencja z algorytmu.

*** Zrealizowane wypłaty podwyżek dla pracowników za okres X-XII 2020. **Brak środków w kolejnym roku kalendarzowym na realizację podwyżek dla nauczycieli akademickich z roku 2019.**

**** Zawiera kwotę na podwyżki dla pracowników – pochodne roku 2020 (kwota 1 023 600), zawiera również 80 000 jednorazowego Funduszu na Start (z przeznaczeniem dla studentów kierunku reżyseria) oraz 470 000 dodatkowych środków wg obowiązkowego podziału algorytmu.

***** w roku 2021 MKiDN przekazywało wstępny limit na rok 2022 w kwocie 21 547 000 (który zawierał 20 523 000 oraz środki na podwyżki z roku 2021 w kwocie 1 024 000). Uczelnia otrzymała 20 888 000, czyli mniej o 659 000 zł. Z puli środków 1 024 000 mających finansować subwencje w zakresie podwyżek i ich skutków od roku 2020 pozostało w 2022 roku 365 000, **co stanowi 35,62% zapotrzebowania środków na obligatoryjne podwyżki.**

Ogółem otrzymaliśmy w 2022, w stosunku do roku 2021, mniej o 1 318 600,00 a w stosunku do roku 2019 (do którego odnoszę się w wywiadach) mniej o 1 786 900,00 a zatem informacje o uszczupleniu „dotacji” ministerialnej SA PRAWDZIWE. (Chociaż nie znalazłem w wywiadach takiego twierdzenia *explicite*).

Jak wynika z tabeli powyżej, w roku 2020, 2021 oraz (wg stanu mojej wiedzy na dzień 30 września 2022) w roku 2022 – Akademia Teatralna nie otrzymała środków z rezerwy 2%. Twierdzenie o braku „dotacji” ministerialnej JEST PRAWDZIWE. (Chociaż nie znalazłem w wywiadach takiego twierdzenia *explicite*).

Potwierdzam brak środków na podwyższenie płacy minimalnej w gospodarce oraz na realizację szstandarowego programu Pracowniczych Planów Kapitałowych – na co musieliśmy wygospodarować własne środki.

II.

W pkt. 3 oświadczenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego czytamy:

*W ramach przeprowadzanej w bieżącym roku budżetowym analizy sytuacji uczelni artystycznych, stanowiącej podstawę podziału dwuprocentowej części uzupełniającej subwencji, **Akademii Teatralnej w Warszawie przyznane zostały środki w wys. 1 mln 24 tys. zł, co stanowi piątą najwyższą subwencję spośród wszystkich uczelni artystycznych!***

Rektor uczelni planuje swoje działania na podstawie decyzji Ministra. Jak dotąd, oficjalnym kanałem informacyjnym były decyzje przekazywane uczelniom bądź komunikaty publikowane na stronie podmiotowej BIP MKiDN, a nie odniesienie się do wywiadów, których udzieliłem. Informuję, że decyzja w tej sprawie, na dzień 3 października 2022, nie dotarła do uczelni. **Nie wprowadziłem opinii publicznej w błąd, udzielając wywiadów publikowanych w dniach 22 września, 29 września oraz 30 września 2022, ponieważ wypowiadałem się zgodnie z wiedzą posiadaną na dzień udzielania wywiadu.**

III.

W pkt. 3 oświadczenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego czytamy:

Jednym z nielicznych mechanizmów pozwalających na bardziej autonomiczne działanie Ministra w tej materii jest podział dwuprocentowej części uzupełniającej subwencji. Pula środków podlegających podziałowi pomiędzy 19 nadzorowanych uczelni artystycznych jest pochodną wielkości budżetu i wynosi ok. 14 mln zł rocznie. Decyzje dotyczące przeznaczenia powyższych środków każdorazowo stanowią przedmiot szerokich analiz MKiDN, uwzględniających szereg okoliczności działalności nadzorowanych uczelni artystycznych.

Z którego to mechanizmu Akademia Teatralna otrzymała równe 0,00 złotych w roku 2020, 2021 oraz – wedle stanu wiedzy na 30 września 2022 – również w 2022.

Ponownie twierdzenie o braku ‘dotacji’ JEST PRAWDZIWE.

IV.

W pkt. 5 Oświadczenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego czytamy:

Ogółem w ciągu minionych 5 lat Akademia Teatralna w Warszawie otrzymała (lub otrzyma w 2022 r.) z dodatkowych środków będących w dyspozycji Ministra 7 mln 505 tys. zł, w tym 1 mln 573 tys. w 2021 r. i 1 mln 24 tys. zł w 2022 r.

Kwota 1 573 000 złotych w 2021 to środki obligatoryjne zawierające **pochodne roku 2020 (kwota 1 023 600), 80 000 jednorazowego Funduszu na Start (z przeznaczeniem dla studentów kierunku reżyseria) oraz 470 000 dodatkowych środków wg obowiązkowego podziału algorytmu, jak wykazano powyżej.**

O kwocie 1 024 000 zł w 2022 dowiaduję się z Oświadczenia MKiDN zamieszczonego na stronie 30 września 2022..

Zmuszony jestem skomentować, że stwierdzenie zawarte w Oświadczeniu MKiDN: *Ogółem w ciągu minionych 5 lat Akademia Teatralna w Warszawie otrzymała (lub otrzyma w 2022 r.) z dodatkowych środków będących w dyspozycji Ministra 7 mln 505 tys. zł, w tym 1 mln 573 tys. w 2021 r. i 1 mln 24 tys. zł w 2022 r.*

może wprowadzić opinię publiczną w błąd, ponieważ środki przyznane w roku 2021 to środki obligatoryjne (nie dodatkowe), jak wykazaliśmy w tabeli i komentarzu do niej; a o środkach przyznanych na rok 2022 już pisałem.

W latach 2017-2019 Akademia otrzymała środki dodatkowe będące w dyspozycji Ministra w wysokości 4 970 000 zł. Powtórzę, że w wywiadach odnoszę się do sytuacji po roku 2019.

V.

W pkt. 6 Oświadczenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego czytamy:

Ponadto we wskazanym okresie AT otrzymała 2 mln 629 tys. na działalność kulturalną i ponad 2 mln na działalność inwestycyjną, a na 31 grudnia 2021 r. na koncie Akademii znajdowało się ponad 9 mln zł.

Na ostatnim Senacie tłumaczyłem studentom, że fakt, że uczelnia posiada środki na konferencje międzynarodowe, a nie posiada na prąd; wynika z porządku finansów publicznych, w których środki publiczne są 'znaczone', czyli mogą je wydać dokładnie na to, na co zostały przeznaczone.

Drogi Organie Nadzorujący, otóż środki znajdujące się na koncie wg stanu na dzień **31 grudnia 2021 roku**, to (w przybliżeniu):

- a) środki z obligacji (przeznaczone na wydatki inwestycyjne), w kwocie blisko 5 900 000 złotych,
- b) środki funduszy (stypendialnego, ZFŚS, Ryszarda Hanin), w kwocie 649 000 złotych,
- c) środki pozyskane z projektów (POWER, ERASMUS, SPUB, Sonata, Academix), w kwocie 1450 000 złotych,
- d) wpłacone kaucje: 102 000 złotych,
- e) środki z subwencji na rok 2022 – 950 000 złotych (otrzymane 2 000 000 subwencji za rok 2022, środki zaangażowane w 2021: 1 050 000 zł.

Środki wskazane w pkt. a)-d) są środkami znaczonymi, nieprzeznaczonymi na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania. **Prawdę o sytuacji oddaje tylko kwota w punkcie e): 950 000 złotych – podkreślam, są to już środki z roku następnego (2022).**

W odniesieniu do środków na działalność kulturalną wyjaśniam:

Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie prowadzi dwie sceny: Teatr Collegium Nobilium w Warszawie oraz Teatr im. J. Wilkowskiego w Białymstoku. Obie prowadzą konkurencyjną działalność repertuarową. Ponosi nakłady na produkcję, promocję, eksploatację spektakli, utrzymanie infrastruktury, dając odpowiednio: 288 prezentacji w 2019; 62 w 2020 (plus 29 spektakli on-line); 185 prezentacji w 2021 oraz 83 prezentacje w 2022 (połowa roku). Przeciętnie realizujemy około 150 prezentacji w roku kalendarzowym, przy średnim dofinansowaniu na działalność kulturalną na poziomie 500 000 złotych.

Proszę wskazać mi instytucję kultury, która za kwotę 500 000 złotych rocznie utrzymuje dwie sceny w dwóch miastach, realizuje średnio 150 prezentacji, produkuje rocznie przeciętnie 10 premier, funkcjonując jak standardowy teatr repertuarowy.

Środki przeznaczone na działalność inwestycyjną są środkami znaczoneymi, bez wpływu na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania uczelni. Dodam tylko, że Akademia przeznaczyła wszystkie środki z obligacji, tj. kwotę 7 000 000 złotych na inwestycje (m.in. remont i przebudowę zdewastowanego budynku Miodowa 22C – użytkowanego przez Zespół Szkół Muzycznych nr 1, zwróconego Akademii do użytkowania w roku 2020, na utrzymanie którego uczelnia nie otrzymała dodatkowych środków).

Wyjaśniam to szczegółowo, gdyż w mojej ocenie przytoczone **zdanie pkt. 6 oświadczenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wprowadza opinię publiczną w błąd.**

VI.

I już dla przedstawienia Państwu pełnego obrazu odniosę się do pozostałych punktów Oświadczenia:

W pkt. 2 Oświadczenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego czytamy:

*Finansowanie publicznych uczelni artystycznych odbywa się na podstawie jednolitego wobec wszystkich nadzorowanych podmiotów algorytmu podziału subwencji, **określonego w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 grudnia 2018 r.** Algorytm opiera się na danych statystycznych wprowadzanych przez uczelnie do systemu POL-on i **obejmuje między innymi takie dane jak: liczba studentów i doktorantów, liczba nauczycieli akademickich, współczynnik kosztochłonności kierunku studiów, współczynnik działalności naukowej, współczynnik umiędzynarodowienia oraz referencyjną liczbę studentów studiów stacjonarnych przypadających na nauczyciela akademickiego.***

Zgoda, ale ta informacja jest trudna do odczytania i – jak prawdziwy tekst liryczny – domaga się klucza do odszyfrowania znaczeń oraz kontekstu. Służę Państwu:

- a) algorytm został pomyślany jako narzędzie regulujące poziom subwencji wszystkich uczelni, zarówno uniwersytetów, jak i uczelni małych jednokierunkowych, mającym promować uczelnie rozwijające się;
- b) algorytm promuje uczelnie, które zwiększają liczbę studentów, prowadzą szkoły doktorskie oraz podnoszą współczynnik umiędzynarodowienia,
- c) algorytm jest narzędziem wymuszającym konkurencję pomiędzy uczelniami.

Ad. a)

Akademia Teatralna jest obecnie jedną z najmniejszych uczelni (biorąc pod uwagę liczbę studentów), o wysokiej kosztochłonności kierunków.

Ad. b)

Akademia Teatralna nie zwiększa liczby studentów na kierunkach aktorstwo i reżyseria ze względu na chłonność rynku (bierzemy odpowiedzialność za naszych absolwentów i nie chcemy kształcić rzeszy bezrobotnych do niezmiernie wymagającego i wysoce konkurencyjnego rynku); oraz ze względu na jakość kształcenia, która w dużej mierze opiera się na indywidualnej pracy z osobą studiującą.

Akademia Teatralna nie podejmuje się prowadzenia szkoły doktorskiej, bo nie widzi merytorycznych podstaw dla masowego kształcenia doktorów w dyscyplinie sztuki filmowe i teatralne. Wystarczy, że studia te realizuje Łódzka Filmówka.

Współczynnik umiędzynarodowienia realizowany jest głównie poprzez wymianę międzynarodową: studencką oraz kadry dydaktycznej. Uczelnie muzyczne mogą realizować wymiany bez większych przeszkód, gdyż notacja muzyczna to język międzynarodowy; uczelnie plastyczne także mogą porozumiewać się za pomocą obrazów, ponad narodowymi językami. Uczelnie teatralne pracują w języku narodowym – to jedyne dziś miejsca gdzie kompleksowo dba się o czystość polskiego języka i polskiej mowy. Nie jesteśmy w stanie doskoczyć do skali, w jakiej współczynnik umiędzynarodowienia jest realizowany przez muzyków i plastyków. Czy ma to znaczenie? Tak, ponieważ –

Ad. c)

Algorytm wymusza konkurencję. Zobrazuję to Państwu: jeżeli Minister ma do dyspozycji 100 złotych i w pierwszym roku rozdzieli je równo po 50 dla dwóch uczelni, to po roku, jeżeli uczelnia A podniesie liczbę studentów, a uczelnia B utrzyma się na tym samym poziomie, to uczelnia A otrzyma 60 złotych, a uczelnia B – 40 złotych. To oczywiście ogromne uproszczenie, bo wchodzi tu kwestie kosztochłonności, stałej przeniesienia, ale zasada jest taka: jeżeli inni wyskoczą do przodu, stracisz.

Departament Szkolnictwa Artystycznego zna doskonale mechanizm algorytmu i naszą przegraną pozycję. Doskonale wie, że bez rezerwy 2% i innych dodatkowych środków, Akademia nie może zamknąć planu rzeczowo-finansowego. **A decyzja o rozdysponowaniu rezerwy 2% oraz innych dodatkowych środków to decyzja uznaniowa – i o tym mówię w wywiadach.**

VII.

Wyzwania związane ze wzrostem kosztów energii i podejmowane w tej sprawie przez rząd działania osłonowe m.in. **planowane zamrożenie cen energii dla instytucji publicznych, w tym uczelni artystycznych i instytucji kultury** były jednym z tematów informacji przedstawianej przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego podczas spotkań i dyskusji z rektorami i kanclerzami uczelni artystycznych 15 września 2022 r., a także dyrektorami instytucji artystycznych 28 września 2022 r. Pan Wojciech Malajkat **uczestniczył w spotkaniu z wicepremierem Glińskim w dn. 15 września**, a zatem miał okazję, aby się z tą informacją zapoznać i uściślić w razie potrzeby (nie zadał jednak wtedy ministrowi żadnego pytania, natomiast w wywiadach pomija fakt, że sprawy wzrostu kosztów utrzymania uczelni były na spotkaniu omawiane i wyjaśniane).

O co miałem zapytać, Panie Premierze? Czy o to, co znaczy że „te 4,4% to tak na 50%?” (przywołuję Pańskie słowa z pamięci); czy może: jak mam rozumieć fakt, że w połowie września, na dwa tygodnie przed rozpoczęciem roku akademickiego, Minister mówi o **planowanym** zamrożeniu cen energii dla instytucji publicznych?

VIII.

Zgodnie z deklaracją złożoną przez wicepremiera Piotra Glińskiego, **Akademia Teatralna w Warszawie, podobnie jak inne uczelnie artystyczne, otrzyma od października środki na zwiększenie wynagrodzeń w wysokości 4,4 %, a od maja 2023 r. – dalsze 3,4% (łącznie - tak jak w całej sferze budżetowej – wynagrodzenia mają wzrosnąć o 7,8 %).**

Szanowni Państwo,
cieszy mnie ta deklaracja, ale pozwolą Państwo, że użyję materiału porównawczego, tj. treści listów Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka, przesłanego Akademii z okazji inauguracji roku akademickiego oraz listu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. dra hab. Piotra Glińskiego, otrzymanego 30 września 2022 roku:

Minister Przemysław Czarnek pisze:

„Już teraz mogę poinformować, że jeszcze w październiku o 150 mln zł zwiększymy subwencję z przeznaczeniem na Państwa wynagrodzenia. To spowoduje, że w przyszłym roku kalendarzowym w budżecie znajdzie się o 600 mln zł więcej na pensje pracowników szkół wyższych. Dodatkowo od maja tę pulę powiększymy o 700 mln zł. Łącznie na podwyżki dla pracowników uczelni w bieżącym i przyszłym roku kalendarzowym przeznaczymy prawie 1,5 mld zł.”

Minister Piotr Gliński pisze:

„Nie ustajemy w wysiłkach, aby zapewnić naszym uczelniom możliwość prowadzenia niezakłóconej działalności w obecnym i kolejnych latach akademickich. Pragnę również uprzejmie poinformować, że w bieżącym oraz w 2023 roku planowane jest przekazanie uczelniom artystycznym środków na sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń. Powyższe zwiększenia obejmą wszystkich pracowników Uczelni, niezależnie od przewidzianego na rok 2023 wzrostu płacy minimalnej.”

Doceniam wysiłki, jednak jest zasadnicza różnica pomiędzy sformułowaniami: „zwiększymy, powiększymy, przeznaczymy” a wyrażeniem „planowane jest”.

Użyte w Oświadczeniu słowo „otrzyma” jest pierwszym oficjalnym potwierdzeniem tej informacji.

Pozwolę sobie skomentować prognozę 7,8% zwiększenia środków na dotację.

O ile nie zmieni się algorytm, to przewiduję, na podstawie doświadczeń lat ostatnich, następujący scenariusz: z kwoty 7,8% na zwiększenie wynagrodzeń pozostanie do dyspozycji Akademii w latach przyszłych około 35% zapotrzebowania na te środki.

Nie tylko rosnące koszty energii są problemem, ale także brak środków na realizację zapisów ustawowych.

REKTOR

/-/ prof. dr hab. Wojciech Malajkat